

LAKIALOITE 1/2002 vp

Laki tuloverolain 38 ja 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Tuloverolain (1535/1992) säännösten mukaan maatalouden harjoittajan, yksityisen elinkeinonharjoittajan, kuolinpesän ja verotusyhtymän osakkaan maatalouden ja elinkeinotoiminnan tulos verotetaan osaksi pääomatulona ja osaksi ansiotulona. Pääomatulo-osuudesta maksetaan 29 prosentin mukainen pääomatulovero. Loppuosa verotetaan ansiotulona, jonka veroprosentti määräytyy verovelvollisen ansiotulojen kokonaismäärän perusteella.

Yritystulo jaetaan tuloverolain 38 §:n mukaan pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin siten, että pääomatuloksi katsotaan 18 prosenttia maatalouteen tai elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta ja loppuosa tuloista verotetaan ansiotulona. Yritystulon jakamisesta puolisoiden kesken on säännökset tuloverolain 14 §:ssä.

Syyskuun 1 päivänä 2001 voimaan tulleen tuloverolain 38 §:n 1 momentin loppuosan mukaan verovelvollinen voi valita verotuksessa yritystulon pääomatulo-osuudeksi 18 prosentin sijasta 10 prosenttia. Tätä koskeva vaatimus on esitettävä ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä. Jollei tällaista vuosikohdaista vaatimusta tehdä, yritystulon pääomatulo-osuus määräytyy 18 prosentin mukaan. Vastavaan sisältöinen kaavamainen 18/10 prosentin muutos järjestelmään tehtiin myös tuloverolain 39 §:n 1 momenttiin verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuuden laskennan osalta.

Edellä kuvattua tuloverolain 38 ja 39 §:n mukaisia säännöksiä sovelletaan ensimmäisen ker-

ran vuodelta 2001 toimitettavassa verotuksessa. Lain säännösten soveltaminen ja tulkinta on koettu käytännössä hankalaksi ja turhaa byrokratiaa aiheuttavaksi. Lainmuutos ei korjannut riittävästi tilannetta, ja se on lisännyt yrittäjien verosuunnittelutarvetta.

Järjestelmä olisi joustavampi ja oikeudenmukaisempi, jos pääomatulo-osuus liikkuisi portaattomasti 18 prosentin ja nollan välillä. Pääomatulo-osuuden tulisikin määräytyä viranomaisratkaisuna verovelvollisen kannalta edullisesti niin, ettei tämän yritystulo tule verotetuksi ankarammin kuin samansuuruinen palkkatulo. Tällainen käytäntö vastaisi myös maatalouden tuloratkaisussa sovittua menettelyä.

Pienituloisten yrittäjien pääomaverokohtelu on johtanut — ja johtaa edelleen — monissa tapauksissa epäoikeudenmukaiseen yritystulon verottamiseen ansiotuloverotukseen nähden. Tilanne on ollut ongelmallinen myös yrittäjien sosiaaliturvan kannalta. Ongelma on koskenut erityisesti maatalousyrittäjiä ja muita yksityisiä elinkeinonharjoittajia, jotka eivät voi suorittaa itselleen palkkaa. Lakialoitteessa tarkoitettu muutosehdotus mahdollistaisi joustavamman ja oikeudenmukaisemman pääomaverokohtelun laissa tarkoitettujen yrittäjien ja maatalousyrittäjien eduksi ns. pienten pääomatulojen osalta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 38 ja 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 38 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 576/2001, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, ja 39 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

38 §

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus

— — — — —
Jos verovelvollisen valtionverotuksen verotettava ansiotulo on pienempi kuin valtionverotuksen verotettavan ansiotulon alaraja, jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudesta, josta on vähennetty aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut pääomatulolajin tappiot, jätetään kuitenkin verotusta toimitettaessa vahvistamatta valtionverotuksen verotettavan ansiotulon alarajan ja verovelvollisen verotettavan ansiotulon erotusta vastaava määrä.
— — — — —

39 §

Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

— — — — —
Mitä edellä 38 §:n 2 momentissa on säädetty, sovelletaan myös määritettäessä verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuutta.
— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____.

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 2002

Olavi Ala-Nissilä /kesk
Kyösti Karjula /kesk